
Sowin, st. 7, gm. Łambinowice, woj. opolskie, AZP 92-34/21

Informator Archeologiczny : badania 34, 13-14

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

mieni w występujących pod lessem glinie eluwialnej i zwietrzelinie wapiennej. Prace z 1998 r. ujawniły również występowanie w głębszych warstwach wykopu II/98 ubogich materiałów środkowopaleolitycznych, dlatego celem badań sondażowych w 2000 r. stało się też bliższe rozpoznanie pozostałości tego osadnictwa, zwłaszcza pozycji stratygraficznej odkrytych materiałów. Wyniki dotychczasowych prac:

1. Potwierdzono obecność na stanowisku pozostałości osadnictwa neolitycznego wspólnot wstęgowych, ale sprecyzowanie jego charakteru wymaga dalszych badań. Pięć zlokalizowanych w wykopach I/98 i I/2000 obiektów (jam), z czego co najmniej 4 należy uznać za neolityczne, pozwala mieć nadzieję, że w toku dalszych badań uda się określić sposób i skalę wykorzystywania tego terenu przez społeczności wstęgowe. Ubóstwo materiału archeologicznego może wskazywać, iż jamy stanowią peryferię osadnictwa stałego z sąsiedztwa, związanego najpewniej z pobliską Jaskinią Ciemną.

2. W wykopie II/98 natrafiono na ubogie, silnie spatynowane, środkowopaleolityczne wytwory krzemienne. Miejsce ich znalezienia znajduje się na skale wapiennej, kulminacji Góry Koronnej nad Jaskinią Ciemną. Są to zatem materiały znalezione niemal in situ. Stwierdzono, że krzemienie spatynowane z wykopu II/98 i II/2000 są związane z warstwami glin występujących poniżej lessu i na granicy z nim.

3. W wykopie I/2000 odkryto glebę kopalną w spągu warstwy lessu, poniżej jam neolitycznych. Być może jest ona związana z górnym paleolitem. Rozpoznanie jej oraz stwierdzonej tam niewielkiej zawartości archeologicznej (pojedyncze drobne odłupki i odpadki przemysłowe wśród okazów naturalnych) wymaga dalszych badań.

Stwierdzono, że stanowisko Smardzowice I obejmuje także przyległą część lasu Ojcowskiego Parku Narodowego, należącą administracyjnie do Ojcowa, oraz uzyskano ważne dane geologiczne i geomorfologiczne dotyczące charakterystyki wierzchowiny jurajskiej nad Jaskinią Ciemną.

4. Stanowisko jest zachowane względnie dobrze – odkryte jamy są dość głębokie. Ranga stanowiska jest duża, jednak nie ze względu na jakościowe lub ilościowe cechy uzyskanych dotychczas materiałów, a ze względu na przynależność stanowiska do kompleksu osadniczego Jaskini Ciemnej, najważniejszego stanowiska archeologicznego w Jurze Ojcowskiej i na obszarze przewidzianym do zgłoszenia na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO (Patrimoine mondial de l'Unesco). Stanowisko Smardzowice I jest też pierwszym paleolitycznym stanowiskiem otwartym odkrytym na Jurze Ojcowskiej oraz ważnym ogniwem w rekonstrukcji systemów osadnictwa środkowopaleolitycznego i neolitycznego związanych z Jaskinią Ciemną.

Materiały i dokumentacja z badań jest przechowywana w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie.

Wyniki badań zostały opublikowane w książce „Z archeologii Ukrainy i Jury Ojcowskiej”, Ojców, 2001.

Badania będą kontynuowane.

SOWIN, st. 7,
gm. Łambinowice,
woj. opolskie, AZP 92-34/21

- obozowisko, pracownia krzemieniarska: z górnego paleolitu, ze schyłkowego paleolitu (kultura świderska)
- ślad osadnictwa neolitycznego

Ratownicze badania wykopaliskowe, prowadzone przez mgr Grzegorzatę Molendę i mgr. Artura Rapińskiego (Wojewódzki Ośrodek Służby Ochrony Zabytków w Opolu). Badania były finansowane przez WKZ w Opolu. Pierwszy sezon badawczy.

Nawarstwienia kulturowe były posadowione płytko pod piaszczystą warstwą orną. Ze względu na głęboką orkę i postępującą erozję gleby badania miały charakter ratowniczy. W 2000 r. przebadano sondażowo około 10 m², odkry-

STRZEGOWA, Jaskinia
Biśnik, gm. Wolbrom,
 woj. małopolskie

wając trzy skupienia krzemienne. Znaleziono około 1400 wyrobów krzemien-
 nych wykonanych głównie z bałtyckiego krzemienia narzutowego.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Arche-
 ologicznych”, tom XLIII, Wrocław 2001, s. 485-490.

- obozowiska jaskiniowe ze śladami zasiedlenia od paleolitu środkowe-
 go po średniowiecze (XIV w.)

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w sierpniu
 przez Krzysztofa Cyrka (autor sprawozdania, Instytut Archeologii i Etnologii
 Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu). Finansowane przez Instytut
 Archeologii i Etnologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dzie-
 siąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 40 m².

Celem tegorocznych badań była eksploracja najstarszych warstw wyróż-
 nionych w sedymentach jaskini (warstwy 18 i 19) w głównej komorze oraz
 warstw 14, 15 (złodowacenie Warty) w wykopie pod nawisem skalnym przed
 wejściem do komory jaskini.

Warstwy 18 i 19 to różnobarwne gliny pylaste z lekko obtoczonym i nad-
 wietrzałym chemicznie gruzem. Pobrane z warstwy 18 próbki kości i zębów
 zwierzęcych zostały wydatowane metodą torowo-uranową na około 240 000
 lat temu. Jak wynika z badań paleozoologicznych, sedymentacja tej warstwy
 przebiegała w klimacie chłodnym i wilgotnym z tendencją do ocieplenia. Wo-
 kół rozciągał się krajobraz stepotundry z niewielkimi obszarami zadrzewionymi.
 W najbliższej okolicy jaskini istniały ciekły lub zbiorniki wodne. W spągu
 warstwy 18. i w stropie 19. znaleziono 32 wyroby krzemienne zgrupowane
 w przyotworowej partii jaskini. W skład inwentarza wchodziły ostrza lewa-
 luaskie, zgrzebło liściowate, 2 półtylczaki wiórowe, 3 wióry o załuskanych
 krawędziach, wióry z mikroretuszem użytkowym, 3 odpadki pararylcowe,
 2 fragmenty rdzeni, 3 formy zębato-wnętkowe, odłupki i łuski. Jest to inwen-
 tarz z udziałem techniki lewaluaskiej i techniki wiórowej nawiązujący do ar-
 tefaktów uzyskanych w roku ubiegłym z górnych partii warstwy 18. Trudno
 obecnie rozstrzygnąć, czy są to dwa, czy jeden zespół kultury (w sensie for-
 my zasiedlenia). Zwraca uwagę obecność odpadów po zabiegu pararylcowym,
 które świadczą o bardzo wczesnych początkach tego zabiegu technicznego.
 Podejmując próbę charakterystyki kulturowej wydobytego inwentarza, należy
 podkreślić jego formalne podobieństwo do zespołów typu Piekary (głównie ze
 względu na obecność wiórów) przy jednoczesnych nawiązaniach do szeroko
 pojętego kręgu aszelskiego.

Materiały z dokumentacją z badań są przechowywane w Instytucie Arche-
 ologii i Etnologii Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Badania będą kontynuowane.

Szadek, st. 3, gm. Blizanów,
 woj. wielkopolskie

patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

SZYNYCH, st. 13, gm.
 Grudziądz, woj. kujawsko-
 pomorskie, AZP 31-44/28

- krzemienice kultury świderskiej z okresu schyłkowego paleolitu
- krzemienica z okresu mezolitu
- osada kultury pucharów lejkowatych
- ślady osadnicze kultury ceramiki sznurowej
- ślady osadnicze z wczesnej epoki brązu
- osada kultury pomorskiej
- osada kultury oksywskiej
- ślady osadnicze z wczesnego i późnego średniowiecza
- osada z czasów nowożytnych

Stanowisko 13 w Szynychu zostało odkryte w trakcie badań powierzch-
 niowych jesienią 1996 r. W tym samym czasie przeprowadzono badania sonda-